

NAPREJ

Glasi Socialistične stranke Jugoslavije.

Četrtkovna številka „NAPREJA“
izhaja kot tednik pod imenom

LJUDSKI GLAS

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Francišanska ulica 6-I.

Stane mesečno 7 din., celoletno 84 din.

Oglasi: prostor 1 × 55 mm 50 p.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

Letnik IV., št. 5.

Stane letno 18 din., mesečno 1-50 din.

Veliko zedinjenje.

Dunajska internacionala je storila prvi posredovalni korak in vabi London in Moskvo na skupno konferenco, ki naj razmišlja o tem, kako bi se dale različne delavske internacionale zopet združiti. V kratkem se bo pokazalo, ali ni poskus, zblížiti London in Moskvo že prezgodnji. Gotovo pa je, da ga vse razredno zavedno delavstvo sveta najiskrenejše pozdravlja v trdni zavesti, da ti poskusi ne smejo izginiti več z dnevnega reda.

Največja ovira za skupne vezi je bila po našem mnenju ta, da je hotela komunistična internacionala delavsko gibanje bolj centralizirati, kot je centralizirana meščanska državna organizacija. S tem je vodila delavstvo vseh dežel, kjer revolucija še ni zmagala z državno oblastjo v boj na življenje in smrt. Velik del delavstva ni mogel iti za organizacijo, ki je bila le del ene čeprav delavske državne organizacije in ki si je postavila za nalogo, da izvrši v vsej Evropi nasilen preobrat — ker je presojal razmerje moči tako, da si od te taktike ni obetal zmage proletariata svoje dežele, ampak težke poraze.

V trenutku pa, ko se je odločila ruska delegacija za pot v Genovo, je postala tudi dosedanja politika tretje internacionale nemogoča. Delavsko gibanje se bo organiziralo v bodoče v posameznih deželah avtonomno, internacionala postane zopet zveza svobodnih strank, ki ne bodo več sekcije enotne, kakor armada centralizirane stranke, ki je obenem vsemogočna vladna stranka velike države. V trenutku, ko se je odločila ruska delegacija za Genovo, je jasno, da bo morala slediti tudi tista bistvena sprememba v politiki tretje internacionale, ki je dosedaj svetovni proletarijat razdvajala.

Če pa bi spadali kljub temu najbistvenejši razlogi za razkol med delavstvom že v zgodovino, je vendar tudi zgodovina čisto »težko premagati«. Preteklo bo dosti časa, treba bo velike požrtvovnosti, predno bo vse medsebojno nezaupanje, ki so ga ustvarili medsebojni boji, končno veljavno premagano.

V Ljubljani se pojavlja med delavstvom gibanje, ki hoče delati za to veliko zedinjenje. Mi to gibanje iskreno pozdravljamo in bomo storili vse, da ga podpremo.

Podpreti bi ga mogli v prvi vrsti s tem, da bi po možnosti omejili medsebojne polemike. Zlasti eno bi bilo potrebno: da bi se v agitacijske svrhe nihče več ne posluževal zavestnih laži. Ni treba poudarjati, da se bomo mi tega strogo držali. Zadnji čas smo bili mi v polemiki čisto ostri — govorili bi smo vedno le to, kar smo smatrali po svoji najboljši vesti za resnično. Na drugi strani pa ni bilo

vedno tako. Kaj naj rečemo, če pišejo komunistični listi v isti številki o »policijskih socialistih« in »socialpatriotih« — obenem pa pišejo o potrebi zedinjenja, in sicer tako širokega zedinjenja, kakor smo ga zgoraj omenili.

Tako se iskreno zedinjenje ne pripravlja!

Znamo nam je iz prejšnjih bojev s komunisti, da so se zedinjevali komunisti zelo često tudi neiskreno. Živo nam je še v spominu, kako so skušali zavesti lani s takim neiskrenim geslom štajerski proletarijat. Zato bomo, kljub temu, da je veliko zedinjenje tudi eden največjih političnih ciljev naše stranke, primerno oprezni.

Kot merilo zato, kdo misli iskreno in kdo hoče varati, nam bo to, ali se bodo obračali vsi, ki zedinjenja na nasprotni strani žele, naravnost do vodstva naše stranke, ali ne. Kdor pošteno misli, bo našel v vodstvu gotovo vso podporo, kdor pa ne misli pošteno, ta se bo zedinjeval povsod drugod, tam se pa ne bo, kjer bi se moral, čeprav bi našel tam popolno razumevanje.

Po tem bo sodilo vse delavstvo, ki po svojih organizacijah v naši stranki od-

ločuje, poštene in nepoštene namene. Vse, ki govore o skupnih organizacijah, o zedinjenju, vprašajte, ali so z merodajnimi odbori o tem že govorili. Če trdijo, da se s temi odbori ne da govoriti, jih boste ujeli na laži.

Kdor položaj pravilno presoja in kdor ima poštene namene, ta bo tudi priznal, da je pot do uedinjenja še daljša in težja, kot bi želeli. In ta ne bo smatral, da je v tem, če kdo zedinjenja ne mara brez najpotrebnejših pogojev, že pomanjkanje dobre volje.

Vsekakor je treba najprej zblížanja med svetovnimi internacionalami. Drugače bo izzivala zlasti komunistična internacionala, ki na komunistično gibanje odločilno upliva in mu predpisuje od zgoraj dol pot, vedno nove spore.

Mi spodaj smo to zblíževanje v stanu pripravljati s tem, da lečimo rane, ki so jih zadali medsebojni boji in ustvarjamo razpoloženje za zedinjenje. Sadove pa bomo želi šele takrat, kadar bodo dorasla drevesca pozabljenja in medsebojnega prijateljstva, ki jih želimo skrbno gojiti — do vseh, ki so pošteni.

Varujte pa se tistih, ki sadijo trnje, kot sadove pa vam obliubljajo jabolka. Taki ljudje vas vodijo v nove poraze.

Poročilo o strankinem zboru.

(Dalje.)

O strankinem statutu je poročal so drug Bernot: Treba bo misliti na to, ali bo imela Slovenija eno organizacijo, ali bo imela dve. Mnogo koristnejše in mnogo boljše je, da ima le eno organizacijo, ki naj bi bila torej pokrajinska. Pokrajina naj bi se na delila v okrožne organizacije. Teh pa v statutu ni. Zato je centralno tajništvo v naglici sestavilo predlog za pokrajinski statut, ki leži razporežen pred vami. Duh zedinjenja moramo sprejeti, ne pa samo paragrafov. Če sklene zbor, da se držimo tega statuta, ki le dopolnjuje statut celotne stranke, se rešimo ex lex stanja t. j. prehodnega stanja, ko je stari pravilnik že neveljaven, novi pa še ni v veljavi. Saj pri nas ni dvojnih organizacij, kakor so na jugu. Obdržali bomo lahko vse, kakor je in tudi KDZ, ki je obenem tudi gospodarska in strokovna organizacija, bo lahko ostala, kakršna je.

Slovenski del Socialistične stranke naj bi bil tisti, ki bo predložil strankinemu kongresu najboljši predlog novega statuta. Če bi ne sprejeli danes pokrajinskega statuta kot dopolnilo, bi bila pokrajinska organizacija do strankinega kongresa brez pravega statuta: centralni statut je le širok okvir, ki ga moramo izpopolniti, glede strankinih prispevkov n. pr. se moramo odločiti,

K tej točki predlaga sodrug Urahtnik naslednjo resolucijo: Pokrajinski kongres SSJ za Slovenijo sprejema program in začasni statut stranke v stilizaciji predloženi od osrednjega vodstva stranke. Pravilnik, predložen kongresu od pokrajinskega tajništva SSJ za Slovenijo, sklene predložiti pokrajinski kongresu potem pokrajinskega načelnika glavnemu odboru v uvaževanje pri sestavi pravilnika in pri sestavi predlogov za končno ureditev statuta, ki se naj predloži ustanovnemu strankinemu kongresu.

Posebno opozarja pokrajinski zbor:

1. Na stroške predpise glede članstva, ki so veljali dosedaj v Sloveniji in ki so navedeni v pravilniku, predloženi od pokrajinskega tajništva.

2. Na dejstvo, da bi bilo želeli, da se vršijo pokrajinski kongresi pred strankinim kongresom in ne narobe.

3. Na dejstvo, da je treba priznati za glavni strankin kongres, z ozirom na velike s tem združene stroške, možnost, da lahko voli več organizacij po enega delegata, ki ima za vsakih sto članov, ki jih zastopa po en glas, ker morajo drugače prevladati na vsakem strankinem zboru delegati kraja ali pokrajine, kjer se strankin zbor slučajno vrši.

4. Na dejstvo, da je treba pri vsem upoštevanju potrebe najstrožje centrali-

zadnje očrtati tudi podrejenim organizacijam v gotovih mejah samostojne delokroge, ker mora vzeti pretirana birokratična centralizacija organizaciji potrebno inicijativno in neposrednost.

Sodrug Svetek je predlagal, da se naj strankin statut sprejme, za Slovenijo na naj se sprejme pokrajinski statut kot dopolnilo strankinega statuta.

Sodrug Golouh se je strinjal z resolucijo sodruga Uratnika in izjavil, da so mariborski delegati za samoupravo štajerske.

Sodrug Čobal je bil mnenja, da bi razdelitev Slovenije v dve oblasti organizaciji ne škodovala. V ostalem se je strinjal s sodrugom Uratnikom. Glede strankinega progresivnega davka pa je bil mnenja, da naj vsi enako plačujejo in naj imajo enake pravice. Davek, ki se odračunava, ne pomeni ničesar. Zakaj naj bi plačeval župan, ki nima od županovanja ničesar in funkcionar v stranki, ki se s svojim delom že itak žrtvuje, več kot kak drug strankin pristaš? Plačujejo naj vsi enako, izjema naj bi se napravila samo za poslance.

K izvajanju sodruga Čobala je sodrug Leskošek pripomnil, da je progresivnost strankinih prispevkov povsem pravična in ne gre, da bi delavec, ki zasluži manj, plačeval toliko prispevka kakor tisti, ki ima veliko večje dohodke. Kdor ni za progresivnost, je sovražnik proletariata.

Tudi drugi so še govorili k tej točki, posebej sodrug Koren, in pojasnjevali, kako škodljive so nabiralne pole, ker izjemajo deloma vedno ene in iste sodruge, deloma pa se predlagajo včasih tudi našim nasprotnikom, ki si gotovo mislijo,

da jim ti socialisti gotovo niso nevarni, če prihajajo prositi tudi k njim za denarno pomoč! Tudi je bilo pojasnilo, da stranka od svojih voditeljev ne zahteva, da več plačujejo, temveč da imajo več socialističnega duha in prepričanja! Le tisti naj bodo voljeni na odgovorna mesta, ki razumejo socialistično zahtevo po progresivnem davku in jo tudi sami izvršujejo. Župani itd. bodo plačevali po isti razpredelnici, kakor drugi sodruzi, nič več, nič manj.

Na predlog sodruga Svetka se je prečital po posameznih točkah pokrajinski statut, ki ga je predložilo tajništvo. Bil je z nekaterimi nebistvenimi izpremembami sprejet.

Sodrug Rinaldo (Trbovlje) je poročal nato o strankinem tisku. Med tem je zboroval volilni odbor.

Ker se je vršil v zborovalni dvorani ob 3. popoldne javni shod, se je zborovanje prekinilo in ob 5. zopet nadaljevalo.

Sodrug Svetek je predložil od volilnega odbora sprejeto kandidatno listo, na podlagi katere so bili soglasno izvoljeni:

Načelnstvo: Postrak, Koren, Bernot. Krušič, Svetek; namestniki: Baraga, Cisinger, Klenovšek.

Pokrajinski odbor: Leskošek, Mäderndorfer, Staudinger, Rinaldo, Lajovic; namestniki: Čebular, Malovrh, Elsinget.

Nadzorstvo: Čobal, Mlinar, Holzinger.

V glavni odbor so izvoljeni za slovenski del stranke: Etbju Kristan, dr. Korm, Golouh, Kopač, Kaiser; namestniki: Čobal, Kisovar.

Finančna kontrola: Koren, Bošnjak; namestnik: Golmajer.

neko enotno združništvo in boji zoper tesne zveze, ki jih imajo posamezne združne organizacije po svojih tradicijah s političnimi strankami. To bi nam prineslo samo še eno novo združno skupino in še tista bi nas oropala marsikake žive sile, ki je v preteklosti združno gibanje močno podprla. Sem pa pristaš naziranja, da morajo najti vse združne organizacije gotovih področij med seboj potrebne zveze v obrambo skupnih interesov in da morajo ustvariti potrebne teritorialne organizacije, ki bodo združevale vse združništvo določenega področja.

Lahko je govoriti in pisati: mi smo tudi na gospodarskem polju proti vsakim kompromisom in proti vsakim zvezam. A kdor to tako na glas oznanja, dostikrat nima nobenega vpogleda v stvar.

Majhen delavski dom išče posojil — in sklepa že s tem kompromise. Malo Konsumno društvo kupuje pri kapitalističnih trgovcih — in je že s tem v gospodarskih zvezah. V gospodarstvu zametavati popolnoma vsake zveze, to bi bilo gospodarstvo Robinzonovo, ki si ga lahko zapišejo na svoj program le žurnalisti, ki ne mislijo na to, ali je to, kar so zapisali, tudi natanko resnično, ne pa ljudje, ki stojijo za vsako svojo besedo.

Stvar je torej taka, da zvez potrebujemo in da je samo to vprašanje, kaj je boljše: Ali naj iščemo zvez z združami in z združnim kapitalom ali pa z zasebnim. Jaz mislim, da za prepričanega združnika ne more biti dvoma, za kaj se nam je v tem slučaju odločiti.

Če govorimo čisto konkretno, bomo dejali:

Potrebno bi bilo, da si ustvari vse združništvo v državi skupno interesno zastopstvo.

Danes smo brez vsakih stikov — zato pa so vse zadruge članice trgovskih in obrtnih zbornic, za katere živujemo stotisoče letno, kljub temu da delajo te zbornice proti njihovim koristim in da združujejo ogenj in vodo. Ali je to nepomirljivejša razredna borba, kot če bi si napravilo združništvo vseh struj skupno interesno zastopstvo? Gotovo ni tako.

Danes kupujemo pri zasebnih veletrgovinah, ker združna veletrgovina še daleko ni tako izgrajena kakor bi bilo potrebno. Ali bi kaj izgubili, če bi na teh najvišjih vrhovih, kjer moremo samo z vzajemno podporo kaj ustvariti, drug drugega podprli in delo specializirali?

Danes je naša kreditna organizacija tako neizmerno slaba. Ali je ne bi mogli z vzajemno podporo okrepiti? Ni sovražnik združništva, pa tudi ne sovražnik socializma, kdor bo ustvaril na teh poljih pogoje za sodelovanje različnih združnih organizacij.

Samo po sebi umevno, bi morali pri vsem tem samostojnost našega socialističnega združništva, ki ga smatramo za najčistejši izraz združne misli, z vso skrbjo in ljubeznijo očuvati.

Največji zločin.

Slišali smo, kakšne posledice ima nestalna vrednost denarja. Nehote se moramo vprašati, kje tiči temu glavni vzrok. Predaleč bi zašli, če bi hoteli iskati vse vzroke; kratko lahko rečemo, da je začela padati vrednost denarja zavoljo vojne in povišnega gospodarstva. Mogoče je padanje pa le radi tega, ker ni v denar pravega zaupanja: papir je papir. Tudi pred vojno smo imeli papirnat denar, a hkrati ga je lahko vsakdo v banki zamenjal za zakonito določeno množino zlata. Danes tega ni: zlata ni, ali je pa skrito. Papirnat denar nima zato nobene zako-

FILIP URATNIK:

Politično ali nepolitično združništvo?

O tem vprašanju razpravljajo na združnih kongresih vseh dežel. Tudi za združništvo v naši državi je to vprašanje zelo važno in od njegove pravilne rešitve je v prvi vrsti odvisno, kako se bo združništvo v tej državi razvijalo in razvilo.

Gotovo je, da združništvo z zgolj nepolitičnimi sredstvi ne bo doseglo svojih ciljev. Kdor misli tako, je podoben človeku, ki bi bil pred vojno trdil, da bo rešilo samo narodno-politično delo na mejah naša velika politična vprašanja. V resnici pa menda danes po prevratu vsakdo uvidi, kako je imelo to delo samo kot vzgojevalno in pripravilno delo svoj pomen. Zmagati pa tako dolgo ni moglo, dokler je bila politična moč države temu gibanju nasprotna. Danes lahko rečemo, da bi niti nevtralnost državne organizacije ne zadostovala: zakaj gospodarska premoč, ustvarjena v prejšnjih časih s političnimi sredstvi, bi bila sama zase nepremagljiv nasprotnik. Čisto drugačna pa je postala stvar po prevratu, ko je padla vsa teža državne moči na drugo stran tehtnice. Sedaj so zgoraj omenjena narodno-politična stremjenja zmagala. Tudi z združništvom je tako. Če hoče zmagati, mora imeti silo državne oblasti na svoji strani in mora biti na en ali druga način na političnih bojih, ki imajo ta cilj pred seboj, interesirano. Seveda more kazati ta interes samo tako, da podpira politične stranke, ki imajo iste cilje, ne pa da postaja združna organizacija sama politična organizacija.

Če smo se izrekli tako proti popolni politični nevtralnosti združništva, moramo odgovoriti sedaj na drugo vprašanje:

ali naj nastopi združništvo za eno samo politično stranko, ali naj podpira različne stranke, zahtevajoč od njih samo to, da združne cilje podpirajo?

Naši socialistični čitatelji, ki se dobro zavedajo, da so končni cilji socializma in združništva eni in isti, bodo dejali: Pravo združništvo mora biti le socialistično. Socializem in združništvo sta vzporedni gibanji — zato morata napraviti ozko zvezo med seboj. Nesocialistično združništvo pa sploh ni pravo združništvo.

Jaz rad priznavam, da so končni cilji združništva in socializma res eni in isti in da podobne trditve niso brez vse logike. Je pa ta-le stvar: Socializem je že kot politično gibanje nekaj veliko širšega kot ožji okvir socialistične stranke. Socialistična stranka zbira okrog sebe tiste kroge, ki jim je geslo socializma svetelše kot vsako drugo in ki gre preko verskih, narodnostnih in drugih razlik in zbira v svojih vrstah socialiste brez ozira na te ločilnice. Prikrivali pa bi si resnico, če bi tajili, da ni tudi med tistimi, ki jih na žalost druga gesla tako ločijo, da ne morejo iti v skupen boj za socialistične ideale, tudi dosti ljudi, ki so v svojih dušah socialisti in ki delajo socialistično. Socialisti tako cepljenje moči obžalujemo in naša najskrenejša želja je, da bi združili vse socialistične sile v enotnih organizacijah.

Če se nam pa to kljub temu ne posreči — potem nastane vprašanje, ali ni želeli, da bi omogočili tam, kjer je treba, zbrati vse socialistično čuteče sile v skupen boj proti skupnemu sovražniku tudi v skupno fronto, ki bi se raztezala preko strankarskih mej. Mislim, da je to želeli in da je to potrebno. Če priznavamo, da sta združništvo in socializem vzporedni gibanji, velja isto tudi za združništvo.

Nisem pristaš tistih naziranj, ki mislijo, da je treba napraviti križ čez vso našo združno zgodovino in začeti boj za

nito določene vrednosti, ali bolje rečeno, nobenega pravega merila za svojo vrednost. Ker ni merila, lahko dela njegova vrednost velike skoke navzgor ali navzdol.

Vselej pa, kadar izpreminja denar svojo vrednost, imajo tisti, ki razpolagajo z večjimi množinami denarja, imenitno priliko, da kaj »zaslužijo«. Špekulirajo »en baisse« in »zaslužijo«, spekulirajo »en hausse« in zopet »zaslužijo«. Tem je zato vsaka izprememba denarne vrednosti skrajno dobrodošla, pospešujejo jo in podpirajo na tihem, čeprav mogoče na ves glas kričijo, da mora to prenehati.

Nevednaži jim seveda verjamejo. Treba je pa samo odpreti oči in se vprašati, ali je mogoče poštenim potom »zaslužiti« preko noči stotisoče, milijone. In to se zgodi ravno s takimi špekulacijami. Neki krogi kopičijo denar, kopičijo bogastvo; seveda nekam mora iti, ko vidimo, da ga ima večina naroda vedno manj. Blaga, bogastva pa ni v resnici manj, vsaj toliko manj re. Bogastvo, ki je bilo prej, čeprav ne pravično, pa vsaj veliko manj krivično razdeljeno med narodom, se zbira sedaj pri skupinah posameznikov. Ti imajo, čeprav mogoče niso odgovorni za gospodarstvo države, silno, nevidno moč na vse in ker imajo pred očmi le samo lastno korist, ne vidijo v bodočnost ter trdovratno na skrivaj branijo to gospodarstvo, čeprav prihajajo, da preslepijo javnost, z najrazličnejšimi načrti za izboljšanje.

Kakor delajo to posamezniki oziroma skupine v državi sami, tako so se stvorile tudi posamezne skupine držav, ki pijejo poslednje kaplje mozga iz drugih slabotnejših. (Le pomislimo na uloge Nemške Avstrije, Jugoslavije, Francije, Anglije in Unije!).

Ustalitev denarne vrednosti.

Spoznali smo nedogledne zle posledice nestalne denarne vrednosti, ki po njih trpi večina državljanov, cela država, da vse države, vse delavno ljudstvo sveta.

Kako ustaliti denarno vrednost?

Najpreprostejše sredstvo bi bilo gotovo: izločiti ves denar. To bi pomenilo naravno gospodarstvo po načelu: blago za blago. Pravici bi prišli tako bližje, drugo vprašanje pa je, če bi bilo to sploh izvedljivo. Prvotno gospodarstvo je bilo naravno, vendar čim višje se je razvijalo človeštvo, tem težje je bilo ostati pri naravnem gospodarstvu. Kolikor bolj so se množile potrebe, tem bolj so postali pridelki in izdelki različni, tem bolj različno tud delo, tembolj pa tudi raztresen krog odjemalcev. Nastopil je trgovski stan, ki je začel posredovati med producentom in konzumentom in zelo zgodaj se je pokazala potreba nekega merila za vrednost blaga in dela. Tako merilo je bilo vedno blago, ki je bilo splošno priznано kot vrednost, tako n. pr. so pastirski narodi merili bogastvo po glavah živine, poljedelski po kosih obdelane zemlje, ki jo je mogoče preorati s parom volov v enem »jutru«, v vročih krajih, kjer ni hudega boja za življenje, ko zemlja sama redko prebivalstvo z lahkoto prerediti, je mogla kot tako merilo biti celo — igrača — lepe morske školjke.

S časom je potreba izločila tudi to. Uveljavljati se je začelo drugačno blago, s pomočjo katerega so potem izmenjavali blago in delo. Kot trpežne in redke so mogle služiti v to predvsem — kovine. Začeli so kovati denar, ki je postal s tem sredstvo pri izmenjavanju blaga. Razvoj

je šel pa dalje. Polagoma je pridobival denar na »priljubljenosti«. Začela se je tekma za njim, ne več samo za blagom. Ta tekma je prinesla trgovino z denarjem. V tem trenutku pa denar ni bil več samo posredovalno sredstvo, ampak že tudi — blago. Trgovina sploh, posebno pa trgovina z denarjem je dobila nov razmah, ko se je začela uveljavljati nakaznica za kovani denar, t. j. papirnat denar.

Papirnat denar, ki ni drugo kot nadomestilo za kovani denar, je mogel svojo nalogo prav dobro izvršiti, dokler se je zanj dobilo res toliko kovanega denarja (recimo zlatega), kolikor ga je obetalo pisanje na papirnatem denarju. Kakor so pa v prejšnji dobi po nekaterih državah v stiski začeli kovati slabjši zlat ali srebrni denar, tako je nastala za države z uvedbo papirnatega poleg zlatega denarja v stiski velika izkušnja; papirja je prav lahko natisniti v poljubni množini. Posebno svetovna vojna je prisilila nekatere države, da so tiskale papirnat denar, na katerem je pač stalo zapisano, da dobiš zanj na zahtevo ravno toliko denarja v zlatu. Toda ker zlata z razmnoževanjem papirja ni bilo nič več, je bila ta obljuba — velika laž.

Ljudstvo je to laž kmalu občutilo in ji ni več verjelo: zaupanje v papirnat denar je padalo, t. j. nihče ni dal zanj več toliko denarja kakor poprej, zahtevalo je papirja vedno več; draginja je pričela rasti. In ko je padla vrednost papirnatega denarja še nižje, je morala prenehati tudi tista zapisana laž; na našem denarju ne stoji več zapisano, da se dobi zanj toliko in toliko zlata. Papir sam ni nič vreden, vreden je torej samo toliko, kolikor mu zaupamo. Zaupanje je pa težko meriti, ker se stalno izpreminja, danes je večje, jutri manjše, menja se lahko iz narazličnejših vzrokov. Nestanovitnost denarne vrednosti sedaj lahko razumemo.

Kako bi jo odpravili?

Dokler ima država zakonito določeno, da se vršijo vsa plačila (izvzemši najmanjša v zlatu), pravimo, da ima zlato valuto. Če je poleg kovanega zlatega denarja tudi papirnat denar, za katerega se lahko vselej dobi določeno vsoto zlatega denarja, kjer je torej papirnat denar samo sredstvo, da ni treba zlatega, ki je težak, neokreten, toliko prenašati, je to tudi še zlata valuta. Kakor hitro pa za papirnat denar ne dobimo več v naprej določene množine zlatega denarja, pa nimamo več zlato valute, temveč papirnat.

Pri narodovem gospodarstvu moramo pa ločiti dve: gospodarstvo s tujino (tujini državljanom) in gospodarstvo z lastno državo, doma.

Šibkejša država (to smo, žalibog tudi mi), je pri prvem (s tujino) popolnoma odvisna od inozemstva. Inozemstvo kar diktira. Prvo je, da lahko odkloni sploh papirnat denar, da zahteva torej samo zlatega. Če pa vidi, da zlatega ne more dobiti, da torej mora sprejeti papirnatega, ima pa možnost zahtevati toliko in toliko več papirnatega. Čim bolj zaupa papirnatemu denarju, s tem manjšo količino se zadovolji, čim manj mu zaupa, tem več ga zahteva. Pohlepnost igra seveda veliko ulogo, pa ker je konkurenca tudi v pohlepnosti velika, njen učinek ni tako nenačuden, temveč bolj počasen, zato pa trajnejši. Važno je, kakor smo omenili tu le zaupanje; pa tudi tega zaupanja ni mogoče pravično meriti, ni ga mogoče ustaliti, zato se menja z vsakim dnem. Če sliši tujina, da zakašlja kak jugoslovanski bančnik, ali da se prehladi kak minister, ali da je Stipe Radić dobro večerjal, potem se že čuti poklicano izjaviti, da Jugoslaviji ne zaupa več toliko ter zahteva za 1 zlat

Din namesljo 49 takoj 50 papirnatili Din. To je v njeno korist in zato komaj čaka, da se kaj »važnega« zgodi. Če je naš papirnat dinar malo vreden, ga dobi tujina za svoje blago veliko — prvi dobiček; za naše blago pa ji je treba dati tem manj svojega — drugi dobiček. Iz tega sledi, da radi tega vedno dražje v tujini kupujemo, vedno ceneje pa v tujino prodajamo. Država izgublja na vrednotah in zaupanju mora biti vedno manjše. Nemška Avstrija gre pred nami, mi gremo za njo. Kam? Kdo ve?

Odpomoč? Za vsakega je jasna: uvoz zmanjšati na najmanjšo mero, izvoz zvišati na najvišjo. Vendar to še ne more biti dosti. Rekli smo, da zavoljo nizke cene ali kurza svojega denarja prepoceni prodajamo v tujino. Če torej tako veliko izvažamo, damo tujini preveč dobička sebi v — izgubo. Ukreniti bi bilo treba drugače. Predvsem bi bilo treba izločiti vse možnosti menjave zaupanja, ki ga tujina vedno izrablja v lastno korist. Pri zunanjih trgovini bi bilo torej izločiti predvsem denar. Naravno gospodarstvo: t. j. blago za blago, bo takoj onemogočilo vsako izkoriščanje. Ali je to izvedljivo? V državi sami je nemogoče, to smo že rekli, ali pa je to nemogoče tudi med državami? Državi bi bilo treba uvesti n. pr. samo monopol na uvoz in izvoz po načelu blago za blago, pa to bi bila silna koncentracija narodnega gospodarstva, ki se je pa izkazala predvsem vselej pri nas skrajno okorna, počasna, birokratična in kot taka za gospodarsko življenje škodljiva. Če bi pa prepustila država iniciativno posameznim uvoznikom in izvoznikom ter bi samo zahtevala od njih, da predložijo lastni carinski deklaraciji tudi carinsko deklaracijo blaga v zameno obnem z obema fakturama v pregled, če je zamenjava pravilna, bi to zaenkrat gotovo zadostovalo. Potrebno koncentracijo bi bilo prepustiti v začetku trgovcem, država bi itak imela vse uvoženo kakor izvoženo blago v evidenci. Resne težkoče bi mogle nastati za sedaj le zato, ker je danes uvoz veliko večji od izvoza. Ker bi pa za izvoženo blago potom zamene dobili več tujega blaga (ker bi bilo pravičnejše cenjenje), dalje, ker bi za naše blago zunaj dobili več, bi ga rajši izvažali, torej bi ga več izvažali, bi se gotovo v kratkem omilila velika razlika med uvozom in izvozom ter bi se začelo zdravljenje razbitega gospodarstva.

To bi bila ena pot za ureditev gospodarstva s tujino. Kaj pa z gospodarstvom doma v državi? Notranje gospodarstvo je sicer zelo odvisno od zunanjega kakor tudi narobe, vendar tu ima država vedno možnost in moč (vsaj imeti bi jo morala, če ima voljo), da ga usmeri tako, da bo vsaj skromno življenje zagotovljeno vsem delazelnim državljanom, če tega ni zmožna, se bo razletela prej ali slej.

Vzemimo, da se vrši zamena blaga s tujino na temelju predvojnih cen. Takoj se lahko uvedejo potem tudi v državi predvojne cene za vse predmete, seveda pa te cene ne bi smele biti izražene v papirnatih dinarjih, temveč v predvojnih dinarjih, t. j. v zlatih dinarjih. Zlatih dinarjev pa nimamo, posluževati bi se morali torej zaenkrat teh papirnatih. Zaupanje, ki ga bo imela tujina za naš papirnat denar, naj bi bilo merodajno tudi v državi sami, torej: povprečni kurz našega papirnatega dinarja v tujini bi objavljala država za kratke dobe (teden ali 14 dni) kot uradni kurz za notranjost. Vse cene, plače pa tudi davki bi bili izraženi v zlatih dinarjih in bi kot taki ostali lahko trajni za daljšo dobo, plačevalo bi se pa s papirnatim denarjem po tem uradnem kurzu.

Če bi se zmanjšala vrednost papirja, bi se avtomatično zvečala količina papirnatih dinarjev za blago, pa tudi za plače, mezde in davke. Ni idealna rešitev to, priznamo radi, vsak bi moral imeti pri sebi svinčnik in kos papirja, veliko manjših goljufij bi se zgodilo, pa ljudstvo bi se hitro navadilo računati s kurzom. Neprilike bi nastale tudi pri blaginjah, predvsem tehnične, resnejše sitnosti bi imeli denarni zavodi. Toda če bi prepisali tudi ti vse vloge in posojila na zlate dinarje, bi bila vsaka nevarnost zanje odstranjena, če so solidni. Kaj bi pa bilo s tem pridobljeno? Predvsem bi prenehalo skakanje cen, plač itd. Pravičnejše bi bil plačan vsakdo in s padcem vrednosti denarja bi obdržal vsakdo svoje dohodke na isti višini. Kalkulacija bi bila mogoča na daljšo dobo. Razvila bi se lahko industrija, omogočeno bi bilo zidanje, omogočeno štedenje, zavarovanje itd. Seveda parafriza bi s tem še ne bilo, izkoriščanje bi bilo še vedno mogoče, toda v tolikem obsegu ne bi bilo več mogoče — v najboljšem slučaju bi se povrnilo v razmere pred vojno. Ali pa se nam danes ne zde tisti časi naravnost — kar zlati? Dokler bo treba računati s kurzi denarja, ki nima za človeka polne notranje vrednosti, čigar vrednost je odvisna od najrazličnejših vzrokov, toliko časa ne bo jasnosti, kajti temna so pota — kurzov.

Pravico bi bilo doseči le drugače. Treba bi bilo vzeti predvsem za merilo blago, vsakemu poznano, ki je za vsakega nujno za življenje: kruh, žito, pri nas torej n. pr. pšenico. Ugotoviti bi bilo, koliko pšenice potrebuje človek za svojo prehrano, ugotoviti, koliko dela in kapitala se porabi za pridelovanje pšenice, koliko vrednosti imajo druga hranila v primeri s pšenico, koliko truda in kapitala zahteva njihova produkcija. V pravično razmerje bi bilo spraviti potem z vrednostjo pšenice vse druge dobrine, vsako delo. Merilo vsega bi bila določena množina pšenice. Vse blago, vse delo bi bilo na svojo vrednost izraženo v pšenici. N. pr. delavec bi rekel: grem zidat za toliko in toliko kilogramov pšenice na dan; krojač: naredim obleko za toliko in toliko kg pšenice; uradnik: na mesec moram imeti toliko itd. kilogramov pšenice; država bi zahtevala davkov toliko kilogramov pšenice. Seveda pa vsi ti ne bi zahtevali prave resnične pšenice, zahtevali bi zato le denar, ki bi stala takrat ta pšenica. Da bi prenehalo vsako preračunavanje, bi bilo treba državi izdati samo papir, ki bi glasil na kilogram pšenice. Seveda bi pa morala država tudi res imeti v svojih žitnicah toliko pšenice, žita in drugih eksistenčnih spravljivih vrednot, da bi bil ves papir krit. Žitna valuta torej, ampak z drugačnim temeljem kot zlata, pa tudi z drugačnimi posledicami. Pa do tega še ne pride tako kmalu.

Še držijo po koncu vse gospodarstvo krogi, ki se bojijo novotarij. Kajti sedanjost je tem krogom tako mila, lepa in koristna, da odklanjajo vsak resen poskus izpremembe, ki bi prinesla izboljšanje celoti na — njihov račun. Če ne morejo priti s stvarnimi ugovori, pridejo s smešenjem in hočejo tako že v začetku ubiti misel, ki bi jih utegnila vreči z zlatih stolcev. Ljudstvo pa gleda in čaka, kdaj bo bolje.

Kdaj bo bolje? Takrat, kadar ljudstvo ne bo več čakalo, temveč spoznalo, da je rešitev le v njegovih rokah. Še temni vprašanji se lo moralo pečati. Razumeti bo moralo te probleme, ki niso tako težki. Niso več težki, ker je trpljenje veliko.

Začni takoj presoјati vse cene blaga in dela po pšenični valuti. Nikogar ne boš ogoljufal, zato pa tudi sam ne boš ogoljufan. Posledice tega boš občutili tembolj blagodejno, čim večji revež si danes.

Tedenski pregled.

Ljubljana, dne 31. jan. 1922.

Razorožitveni konferenci v Washingtonu so dnevi šteti; zaključki se v kratkem. Svojega namena itak ne doseže, ker je kapitalistični svet premalo zrel za miroljubno politiko in ne bo nikoli.

Razmere v Egiptu so postale Angliji tako nevarne, da je začela resno preudarjati o njih. Baie namerava dati Egiptu popolno samostojnost in ji dovoliti neodvisno vlado. Kakor hitro se to izvrši, je na vrsti Indija, ki tudi ne bo hotela zaostajati za Egiptom.

Z mrzlično naglico se vrše priprave za gospodarsko konferenco v Genovi: od katere pričakuje izčrpana Evropa ozdravljenja svoje gospodarske bede. Konferenca bo kazala prav zanimivo sliko. Amerika se je udeleži na vsak način: četudi bi ne bila zastopana uradno, pošlje svoje zastopnike in strokovnjake, da prouče položaj. Iz Rusije pride na konferenco baie Ljening osebno. Ob tej priliki pride skoro gotovo do zblizanja med Rusijo in Nemčijo, katere pričakujejo z veliko radovednostjo. Povabljen je tudi Bolgarija, in sicer prvič po svetovni vojni. Vsekakor bo ta konferenca važen mejnik v zgodovini in razvoju evropskega gospodarskega življenja.

Se pred to konferenco se bo vršilo posvetovanje komisije za narodne manjšine, ki bo razpravljala o stališču, ki naj ga zavzame pri genovski konferenci.

Napetost med Anglijo in Francijo je dosegla že skrajne meje. Anglija je dosegla s svojo politiko, da je Belgija zaprosila francosko vlado, naj razveljavi pogodbo, po kateri je Belgija obvezana braniti severovzhodno mejo Francije pred morebitnim napadom s strani Nemčije. Pripravlja se zveza med Anglijo in Belgijo. Dočim dere Francija z neprestanim oboroževanjem v propad, je angleška politika daleko previdnejša. Franciji se zna zgoditi, da bo lepega dneva ostala popolnoma osamljena, ker na Italijo se ne more zanesiti.

Na Balkanu se snuje nova grupacija. Pripravlja se vojaška zveza Jugoslavije, Romunije in Grške, in sicer pod okriljem male entente.

Komunistična stranka v Nemčiji je priredila velike manifestacije, katerih so se udeležili tudi francoski komunisti, ki so protestirali zoper francoski militarizem. Voditelj francoskih komunistov je poudarjal, da obnova opustošenih francoskih ozemelj zato ne napreduje, ker francoska vlada noče zaposliti nemških delavcev.

V narodni skupščini se vrše dolgovredni govori in dolgočasne debate. Doslej so govorili v imenu svojih strank predstavniki močnejših vladnih skupin, kakor tudi opozicije. Železniški minister je razkril težave naših železnic, ki se nahajajo v obupnem stanju.

Odbor za upravno razdelitev države je po dolgem lenarstvu svoj mandat vrnil zakonodajnemu odseku, ker svojega dela ni dovršil. Člani tega odbora bodo bržkone odlikovani, ker jih državi odslej ne bo več treba plačevati.

DELAVEC BREZ DELAVSKEGA ČASOPISA JE KAKOR VOJAK BREZ PUŠKE.

Najnovejše.

NA FRANCOSKEM SE ŠE NISO STREZNILI KAKOR DOKAZUJE POROČILO IZ PARIZA.

LDU, Pariz, 31. jan. Ruski sovjetski delegati na konferenci v Genovi ne bodo delali načelnih težkoč glede sprejema pogojev, ki so se določili v Cannesu. Nasprotno, zahtevali bodo, da zveza narodov, posebno Francija in Anglija s svoje strani prevzame finančno odgovornost za povrnitev škode, povzročene v Rusiji. Istotako bodo sovjetski delegati formalno zahtevali, da se čimprej prizna njihova vlada kot polnopravna. Smatrajo, da bi brez tega priznanja ne bilo mogoče urediti trgovskih odnošajev z vsemi državami. Na Angleškem je struja, ki gre za tem, da se prizna sovjetska vlada. Angleški krogi smatrajo, da bi zopetna vzpostavitev trgovskih odnošajev z Rusijo omogočila angleški industriji, da se povzdigne in potem reši velik problem nezaposlenosti na Angleškem. Na Francoskem dvomijo, da bi se z zopetno vzpostavitvijo trgovskih odnošajev z Rusijo pospešilo gospodarsko stanje Evrope in ali bi boljševiška vlada držala svojo obvezo oziroma jamstva za varnost kapitala, ki se nahaja v Rusiji. Znano je, da so prevozna sredstva v Rusiji zelo slaba in da se je poljedelska produkcija zmanjšala na minimum. V najboljšem slučaju v kratkem času ni pričakovati stvarnega dobička. Za to bi bilo treba čakati najmanj 12 let. Francija stoji na stališču, da je brez sodelovanja Amerike gospodarski povzdig Evrope nemogoč in da bi bil vsak poizkus te konference že naprej obsojen na neuspeh.

ANGLEŠKI PROLETARIAT O GENOVSKI KONFERENCI.

LDU, Manchester, 30. jan. Voditelj delavske stranke Henderson je izjavil v govoru, da odobrava delavska stranka genovsko konferenco. Delavska stranka si želi zvezo narodov, v kateri bodo zastopani vsi narodi, ki bo stremela za radikalno omejitev oboroževanja in ki bo stremila za novo mednarodno politiko, ki bo imela za podlago pravico, sodelovanje in dobre odnošaje med narodi.

ZARADI SNEŽNEGA METEŽA SO MORALI PRENEHATI Z RAZOROŽITVENO KONFERENCO.

LDU, London, 30. jan. Po vesteh iz New Yorka so zaradi snežnega meteža morali prekiniti delovanje washingtonskega parlamenta ter razorožitvene konference.

BERITE NAŠE ČASOPISJE!

»Naprej«, slov. socialistični dnevnik v Ljubljani. Naročnina mesečno samo 7 dinarjev.

»Ljudski Glas« izhaja tedensko in stane mesečno samo 1 Din. 50 para.

»Kres«, družinski list izhaja mesečno in stane letno 30 dinarjev in se naroča pri: Upravi »Kresa«, Ljubljana, Židovska ulica 1.

»Naši Zapiski«, mesečnik za politiko in gospodarstvo, za kulturno in socialno življenje, stane letno samo 25 Din. in se naroča pri upravi »Naših Zapiskov« v Ljubljani VII., Kolodvorska c. 208.

»Radničke Novine« izhajajo kot osrednje glasilo v Beogradu dvakrat na teden. Naročnina za 3 mesece 25 Din.

»Glas Slobode« izhaja v Sarajevu. Naročnina mesečno 4 Din.

»Slobodna Rijeka«, tednik v Zagrebu, mesečno 4 Din.

»Sloboda« izlaja v Novem Sadu, mesečno 4 Din.

»Volksstimme« v Mariboru, »Arbeiterwille« v Vršacu in »Vorwärts« v Zombaju, so nemški socialistični tedniki v Jugoslaviji.

Dolžnost vsakega sodruga je, da bere in razširja naše časopise!

Dnevne vesti.

Sodrugi, prav je, da ste ponosni na svoje socialistično prepričanje! Več sodrugov nam je poslalo pisma, kako to, da stoji v dopisu iz Jeseniške kotline (»Naprej« predzadnjega torka št. 18.) spodaj vrstica, ki žali socialistično mislečega človeka. Kje je krivda — v Ljubljani ali na Jesenicah? Izjavljamo, da je krivda v Ljubljani in sicer niti ne na uredništvu, ker se pri metiranju čisto lahko pripeči, da pride vrsta iz enega članka v drug članek, kar je po končani reviziji mogoče opaziti šele tedaj, ko je list že natiskar. Stvar je taka, da je treba dotično vrsto brati pod dopisom iz tovarne »Petovica« v isti številki in tedaj bo dobila smisel, pa ne takega, da bi žalila socialistični proletariat, temveč da pokaže duševno razvitost visokega gospoda, ki ga ni sram propagirati svoje meščanstvo s psovkanjem na proletarski razred. Berite v ptujskem dopisu: Ravnatelj tovarne g. Saxl nam je vrgel psovko: »Socialisti ste tristo let opicami!« ko (na 4. str.) smo ga prišli opominjati na pogodbo itd. — Sicer nisba vesel, da sodrugi tako pazno berejo svoj list; to je znamenje, da jim ne gre samo za vsakodnevne časnikarske seznanitve, ki so hrana meščanskemu bralcu meščanskih žurnalov, temveč da jim gre za duh. Sodrugi, višite nam, če bi se imela še kdaj pripetiti podobna tiskovna pomota, kakor je navedena!

Sodrugi, uvažujte! Zadnjič smo v »Napreju« zapisali, da smo nasprotni predpustnim veselicam, kakor jih prireja jo v tem času razna društva. Rekli smo tam, da ni primerno, če se danes, ko gre polovica človeštva v grozno smrt po lakoti in bolezni, prireajo hrupne zabave, na katerih gre zdravje in denar in duševnost človeška v prilog nekim nagonom, ki niso med najvišjimi. Rekli smo, da zato ne bomo prinašali nobenih naznanil in vabil k takim zabavam, dasi posebno proletariatu ne maramo kratiti koščka zabave, če se le vrši v oblikah, ki so nas vredne. Prosimo torej vse sodruge in proletarske organizacije, da ta naš sklep uvažujejo. V kratkem priobčimo več člankov, ki se bodo bavili s temi stvarmi. Prosimo vas, sodrugi, da jih pazno preberete!

Razprava proti atentatorjem. V Belgradu nadaljujejo z razpravo proti vidovdanskim atentatorjem na Njeg. Vel. kralja Aleksandra. Državni pravdnik zahteva ostro kazen za prizadete delavce in komunistične poslane.

Atentatorji se pojavljajo kakor gobe po dežju. Kakor poroča današnje »Jutro«, je bil v Pragi aretiran študent, ki so ga podkupili komunisti leta 1919. z 30.000 dinarji, da bi šel umoriti takratnega regenta Aleksandra v Beograd. Toda, ker se študent sam najbolj obtežuje, obstoji upravičen sum, da trpi aretiranec na fiksni ideji, da je zasledovan in preganjan.

Borba med kardinali za papeža. Kolegij, ki prične danes z volitvami, sestoji iz 61 kardinalov, od katerih je 31 laške narodnosti. Boj za papeža bo precej hud, ker je več kandidatov, ki prihajajo prav resno v poštev. Baje so vsi kardinali trdno odločeni voliti tistega kardinala za papeža, ki bo še bolj laško navdahnjen,

ko pa je bil pokojni papež. Na ta način se bodo uresničile želje Benedikta XV. ki je izrekel na smrtni postelji željo po prijateljskih odnosih z materjo Italijo.

Posredovanje dela v Sloveniji leta 1921. V preteklem letu izkazuje »Državna posredovalnica za delo« naslednji promet: Skupni promet 32.747 strank (moških 22.063 in ženskih 10.684). Od teh je bilo delodajalcev 16.106 (m. 10.490 in ž. 5616) in delojemalcev 16.641 (m. 11.573 in ž. 5068). Posredovanj se je izvršilo 10.641 (m. 6623 in ž. 3463). — Posamezne podružnice izkazujejo: 1. Ljubljanska podružnica 12.529 strank in 4254 posredovanj; 2. mariborska podružnica 12.020 strank in 2477 posredovanj; 3. celjska podružnica je bila zaprta, ker ni bilo uradnika; 4. ptujska podružnica 737 strank in 85 posredovanj; 5. prekmurska podružnica 7391 strank in 3270 posredovanj. — Celokupni promet in uspehi »Državne posredovalnice za delo« v Sloveniji so bili naslednji: Leta 1919. je bilo 36.553 strank in 6860 posredovanj; leta 1920. 28.518 strank in 7820 posredovanj; leta 1921. 32.747 strank in 10.086 posredovanj, skupno torej 97.818 strank in 24.766 posredovanj. — K položaju na delovnem trgu v letu 1921. bi blo v splošnem pripomniti naslednje: Veliko brezposelnost je bilo opaziti vse leto med nekvalificiranimi delavci (industrijskimi in agrarnimi) ter med rudarji, živilskimi delavci, trgovskim in pisarniškim osebjem ter med kovinarji. Pomanjkanje delavcev je bilo pa opaziti zlasti v lesnih in gradbenih strokah ter med kvalificiranimi specialisti vseh panog. Zavod je izdal v preteklem letu skupno 3790 nakaznic za polovično vožnjo na železnici v skupni vrednosti 73.343,70 Din.; skupno število brezposelnih dni pri posredovalnici v evidenco vzetih delavcev je pa znašalo 108.047 dni.

Ljubljana.

Vič-Glince. Naši starejši občinarji so bili že navajeni, da so si vsako tretje leto volili svojega župana in občinski odbor. Seveda je bilo to v časih, ko smo bili še avstrijski sužnji. Sedaj pa, ko smo v lastni državi, te pravice nimamo. Naši sinovi ki bodo že kmalu polnoletni in bodo že vojniki in tudi družinski očetje, niti ne vedo, kaj so to občinske volitve, saj jih celo svojo mladost niso doživeli. Nekaj je temu kriva vojna potem pa naša slavna vlada, ki nam naklada samo dolžnosti, ne da nam pa niti tistih pravic, katere smo že zdavnaj imeli. Pa menda ne bo treba začeti boj za staro pravdo?

Da pa ne bomo pristranski, moramo povedati, da smo pač imeli lansko leto občinske volitve, ali zdi se, da samo zato, da so liberalni demokratje pogledali, če so pri njih šanse ugodne ali ne. Ker pa naše ljudstvo ne mara demokratskih samoderžev, je seveda volilo može, ki jim je zaupalo. To seveda demokratom ni bilo po volji in napravili so kratek proces: novi občinski odbor so razveljavili in s tem ljudi za norca imeli. Kajti, kar ste vi izvolili, to ni nič, mi vam bomo diktirali kdo bo vodil vašo občino — tako so rekli.

Vprašamo našo pokrajinsko kakor tudi osrednjo vlado, da nam jasno in odločno pove: Ali nam da nove volitve? Ali hoče nasilni režim izvajati nad našo občino kakor dosedaj?

V prvem slučaju zahtevamo v korist občine, da se to v najkrajšem času izvrši. V drugem pa povemo to, kar vsak otrok ve: da sila rodi protisilo.

Umrli so v Ljubljani: Ivan Ivec, čevljar, 46 let. — Fran Dolničar, občinski

ubožec, 76 let. — Gašper Bezlaž, zasebnik, 77 let. — Karel Maraš, dninar, 31 let. — Rok Molek, železničarjev sin, 14 let. — Ivan Svetek, sin židarskega polirja, 5 mesecev. — Marija Žitnik, žena nočnega čuvala, 46 let. — Marija Žurga, bivša služkinja, 81 let. — Ivana Smrekar, žena plenarn. sluga, 41 let. — Olga Petrovčič, sprevednikova hči, 1 leto. — Rihard Šumi, sin rač. svetnika, 16 let. — Pavla Jagodič, rejenka, 2 meseca. — Janez Marn, dninar, 75 let. — Ana Krajnik, rejenka, 1 mesec. — Ana Porenta, mestna uboga, 82 let. — Marija Nered, gostilničarjeva žena, 28 let. — Marija Podbevšek, rejenka, 7 mesecev. — Gregor Strle, posestnik, 77 let. — Ivan Krašovec, sin vlakovodje, 1 mesec. — Julija Knez, šivilja, 65 let.

Čevljarska zadruga za Ljubljano in okolico vabi gg. člane na sestanek, ki se vrši v nedeljo, 5. t. m. točno ob 2. popoldne v restavraciji ge. Mrak, Rimska cesta 4. V zadevi poročila meznega gibanja pomočnikov je sestanek važen in se prosi obilo udeležbe.

Maribor.

Poredni natakarji. V ponedeljek se je v hotelu »Pri zamorcu« zabavalo 5 natakarjev. Ko so se pošteno napili, so preklinjali našo državo, ki da je vlačuga itd. Slednjič jih je aretirala policija in se bodo morali zagovarjati pred sodiščem.

Bolnikov je vedno več. Okrajna bolniška blagajna v Mariboru je dne 30. januarja dosegla rekord v stanju bolnikov. Do nedelje 29. januarja je štela 650 bolnikov, v ponedeljek se jih je prijavilo še 70. Večina bolnikov trpi na influenci oziroma na njenih posledicah. Pri tem ogromnem številu bolnikov je »Taborova« vest, da hodijo zdravniki bolnike goniti iz postelje, neutemeljena. Nasprotno, bolniki tožijo, da zaman čakajo na obisk zdravnikov, ki so z delom do onemoglosti preobloženi pozno v noč.

Celje.

Tudi pri nas ne vemo, kam z bolniki. Javna bolnišnica v Celju je prenapolnjena. Število bolnikov je naraslo zadnje dni na 305. Normalno pa je prostora za 275 bolnikov. Postelje imajo tudi na hodnikih. V interesu splošnosti bo nuja razširjati in povečanje celjske bolnice.

Dopisi.

Vrhnika. Pri nas sta klerikalec Marolt in liberallec Lenarčič za časa prevrata obljubovala ljudstvu nebesa, samo, da si ga pridobita zase. Takrat je bilo nevarno. Bali so se ljudske moči. Toda časi so se spremenili. Pozabili so na agr. reformo, na socialno zakonodajo. Vsedli so se z našo pomočjo in »vladajo«. Toda mi smo jih spoznali. Bukovniki, ki oznanjajo čednost ubožstva se bratijo s kapitalisti itd. in vse na škodo ljudstva. Ali je Kristus tako učil? Ali je Kristus hodil v fraku in laku in s sodu podobnim trebuhom? Povemo vam, da se zavedamo, kje so naše vrste, ki vas bodo prebodle.

St. Vid - Brdo pri Domžalah. Dva ptiča letata pri nas silno visoko. Pa se pretepata in ne vemo, kdo bo zmagovallec. V šoli na Brdu smo slišali, da se imenujeta Sokol in Orel. Obe ptici sta roparici in tudi to smo se učili. Naše ljudstvo pa ne ve, da se pretepata zanj. Noče se braniti, ampak mirno čaka, da mu roparici izključeta srce. Trpini iz Domžalske in Moravske doline, vstanite in branite se! Vzemite orožje, ki se ne zlomi! Izobrazba je naš meč. Socializem je puška, ki vas bo osvobodila suženjstva. Berite delavske časopise in brošure, pa boste

spoznali, da tavaše v temi. Če vržete človeku pesel v oči, ne vidi korakati naprej. Tako se je zgodilo z vami. Zastrupili so vas in sedaj vas izkoriščajo. Vzdrani se!

Globoke. Ljut je naš boj z nasprotniki, ker ti se poslužujejo vsemogočega, samo da bi županovali in vladali sami. Samostojni župan H. je pridno na delu, da si pribori mesto okrajnega načelnika. Sklical je župane iz našega okraja, seveda svoje pristaše in jim obljubil nebesa, če ga bodo izvolili za načelnika. Gospod H., če hočete nositi visoke »titline«, priporočite se Puclju, ki vam bo pripravil korito, kot ga je dr. Vošnjaku. — Marsikdo bo rekel, da smo sitni. Ali to ni res. Mi zahtevamo in priporočamo samo to, kar nam gre. Sodr. Umeka je na nekem shodu napadel samostojnež Urek, češ, da je bil radi tatvine odpuščen od železnice. Sodr. Umek ni priznaval, ampak si je šel iskat pravice na pristojno mesto. Obravnava je bila razpisana že za 24. novembra 1921. Toda ne vemo iz kakšnega vzroka je bila preložena. Okrajno sodišče v Brežicah pozivljamo, da takoj razpiše razpavo, ker z zavlačevanjem očitno škoduje ugledu sodruga Umeka. Menimo, da je sodišče za to tukaj, da nas brani. — V okrajnem šolskem svetu imajo večino člani SSJ. Tudi to ne gre samostojnežem v glavo. Zato pridno ovalajo sodruga Čopiča, učitelja v Pišecah. Radi bi ga spravili od tod. In to samo radi tega, ker tu in tam pojasni našim kmetom, kdo je tisti, ki jih izžema. Opozorjamo merodajne oblasti, da takim brezvestnim ovalbam ne nasedejo, ker bodo drugače dožveli blamažo, kot so jo pri sodr. Möderndorferju. — Umrila je žena sodr. Preskerja iz Globokega. Naše sožalje. — V gozdih Attemsove graščine so našli ubitega orožnika brežiške postaje, Zločinci, ki so že v rokah pravice, so ga nečloveško zmrcvarili. — Sodrugi iz Globokega.

Velenje. Dne 6. januarja je imela tukajšnja KDP shod, na katerem je poročal sodrug Koren. Shod je uspel sijajno, le edina škoda, da je moralo naše delavstvo tisti dan delati. Navzoč je bil tudi znani strankarski mešetar Vidovič. Še pred nedavnim je bil imenovan vnet socialist, seveda sila domišljav in visoko leteč. Pravočasno smo ga spoznali kot avanturista, zato smo ga pustili popolnoma pri miru. Tej nezaslišanosti se je osvetil s tem, da je prestopil h komunistom, pri katerih se je povsopel na 16. mesto kandidatne liste. Ko je kmalu žalostno odzvonilo tej struji, je g. V. takoj spoznal, da je brez korita, ter se lepo ponižno pridružil klerikalcem. Če pa ne bo polno korito tu, se gotovo vpiše Belcebubu. Za podel dobicek kupuje in prodaja svoje prepričanje, svojo vest in čast kakor Žid svojo ničvredno blago. — Mi rudarji dobro poznamo take ljudi, zato bomo volili močje, ki so trezni in pošteni, ne pa brezvestnih koritarjev.

Nova Štifta pri Gornjem gradu. Sodrugi urednik, saj veste, da smo kljub temu kristjani, čeprav smo organizirani socialisti. No in kristjanka sem šla na božjo pot v Štifo. To je znana božja pot. Veste, tam so pa gospod župnik, ki so nebesa razdelili na tri razrede. Čudite se temu? Seve — da! Krst je v Štifi razdeljen v prvi, drugi in tretji razred. V prvem veliko milosti, v tretjem pa nič. Sodrugi urednik, pogledajte v sv. pismo, če je mogoče zapisano: Idite po vsem svetu, učite vse narode in kršćite jih po treh razredih, da revež ne bo dobil preveč milosti. Žalostno! Gospodje so šli tako daleč, da so začeli barantati z božjo milostjo, kot me-

nih za Lučrovih časov z odpustki. Pozdrav! A. P., romarica.

(Draga sodružica, pogledali smo pač v sveto pismo, kakor leži v našem uredništvu na najbližji polici, toda tistega stavka nismo našli. Ne vemo, kako. Pa poprašajte novoštitarskega gospoda župnika, naj v svoje evanĝelije pogleda, morda je njegova izdaja boljša in popolnejša kot naša! Uredn.)

Kreka pri Tuzli. Kakor se nam dozdeva pripravljata tukajšnja rudarska uprava zopet nove napade na naše pravice oziroma jih že izvršuje nad rudarji, ki smo od zadnjega rudarskega štrajka brez vsake organizacije. — Tako moramo že tretji teden neprekinjeno delati brez vsakega nedeljskega odpočitka. Če pa kdo od rudarjev ne more vzdržati, se mu pa naloži 20—40 krona kazni zato ker ni v nedeljo prišel na delo, ali pa v hujšem slučaju sledi obračun. — Pozivljamo merodajne kroge, da se nemudoma odpravi ta svinjarija, ker tudi rudarji nismo iz železa. Med delavstvom vlada vsled tega okrutnega postopanja in brezvestnosti velika napetost, ki bo prišla do izbruha, čeravno smo brez organizacije in stojimo takorekoč pod policijskim nadzorstvom. Torej čuvajte se! — Rudarji.

(Pred sodiščem še vedno traja obravnava proti rudarjem, ki so pričeli stavkati decembra meseca l. 1920. Pri tej priliki so navalili na rudarje na povelje okrožnega načelnika orožniki in policisti, ki so hoteli rudarje s silo tirati v rudnike. Nastali so nezaslišani izgredi, izzvani na sam božič od pristojnih oblasti in rudarje so vteknili pod ključ. Vsa poštena javnost se je zgražala nad tuzlanskim škandalom, ki ga še danes perejo pred sodiščem in zasledoval ga je s pozornostjo ves jugoslovanski proletarijat. Sedaj nam zopet prihajajo neugodna poročila, ki napovedujejo med tamošnjimi rudarji novo gibanje. Pozivljamo naše poslance, da intervenirajo čimprej za nesrečne rudarje, da ne bomo v kratkem zopet slišali o novem tuzlanskem škandalu. Opamba ur.)

IZ STRANKE.

Ljubljana. V petek zvečer se prične zopet točno ob 20. uri diskusijski večer, kakor navadno v mali dvorani »Mestnega doma«. Na dnevnem redu je nova razprava.

Žepne koledarje smo zopet prejeli. Kdor ga še nima, naj ga takoj naroči pri pokr. tajništvu SSJ v Ljubljani, poštni predal 168. Osebo ga dobi lahko vsakdo v upravi »Napreja« v Francišanski ulici 6 (Učit. tiskarna) v Ljubljani.

Globoke. Dospeli so delavski koledarji in znaki SSJ. Na razpolago so tudi razne poučne in zabavne brošure. Vse to ima sodrug Martin Umek, Piršenberg 14 v zalogi. Dobite ga vsak dan.

Ježica pri Ljubljani. V soboto, 4. februarja se bo vršil redni občni zbor krajevne organizacije KDZ ob 18.30 pri »Ruskem carju« na Ježici. Dnevni red: 1. Poročilo dosedanjega odbora. 2. Volitev novega odbora. 3. Slučajnosti. Sprejemali se bodo tudi novi člani. Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora točno udeležijo. — Odbor.

Sv. Peter pod Sv. Gorami. Krajevna organizacija KDZ pozivlja vse člane naj poravnajo svoje prispevke redno za naprej, tako, da bo odbor lahko redno obračunaval. Priporoča tudi svojim članom, da skrbijo za razširjenje našega tiska. Kdor si ne more naročiti »Napreja«, ki stane samo 7 dinarjev mesečno, naj si naroči vsaj tednik »Ljudski Glas«, ki stane za člane samo 1 dinar mesečno, za nečlane 1 dinar 50 par. — Odbor.

Krčevina pri Ptuj. Krajevna organizacija KDZ v Krčevini prosi svoje člane, da poravnajo prispevke redno vsak mesec od 15. do 25. Vsak član naj poskrbi, da bo imel plačan prispevek za vnaprej, tako da bo odbor lahko redno obračunaval. Le z združenimi močmi bomo dosegli svoj cilj in utrdili organizacijo. — Odbor.

Gorje pri Bledu. Krajevna organizacija KDZ naznanja svojim članom, da poravnajo lahko svoje prispevke tudi vsak terek, četrtek in soboto od 17. do 18. v prodajalni Konsumnega društva za Slovenijo v Gorjah. — Odbor.

Šoštanj. Krajevna politična organizacija SSJ priredi v soboto, 4. t. m. v prostorih hotela »Jugoslavije« družabni večer. Na sporedu so razne zabavne točke in godba iz Velenja. K obilni udeležbi vabi odbor.

Žreče. Članske prispevke sprejema sodrug J. Turnšek vsako nedeljo na irgu in na domu (Žreče št. 14). Prosimo vse člane, naj poravnajo svoje prispevke redno vsak mesec le naprej, da bo odbor lahko točno obračunal. Člani so soodgovorni za napredek organizacije, zato ne smejo ovirati odborovega delovanja, temveč pridobivati zaveznih članov. Močna organizacija nam bo pomagala do cilja. — Odbor.

Dopisnikom. Ponovno opozarjamo vse dopisnike, naj ne naslavljajo uradnih dopisov na osebe, temveč vedno na Pokrajinsko tajništvo SSJ in KDZ v Ljubljani, poštni predal 168 ali kratko: Ljubljana, poštni predal 168.

Po svetu.

— **Militarizem** je neprecenljiv zavod za poneumljenje, kakor nam dokazuje sledeči primer: V Zagrebu so darovali na pobudo »Risatelice« ge. Zofke Kveder Demetrovičeve profesorji slikarske akademije naši prvi vojni ladji »Golob« v Tivotu več umetnin v vrednosti nau 100.000 K. Darovali pa so gg. Krizman, Valdec, Kerdič in Frangeš, katerim se bo pridružil še Meštrovič. Navedeni primer je sijajen vzgled, kam tira kapitalistična vzgoja tudi takozvane »umetnike«, ki bi se vendar morali zavedati, da morajo biti predvsem ljudje, če hočejo biti resnični umetniki. In če bi bil, ljudje, bi se prav gotovo ne klanjali vojnemu molohu, temveč bi mu obrnili hrbet in bi poklanjali umetnine v veliko pametnejše stvari kakor pa so vojne ladje.

— **S čim so zabavale buržujsko vzgojene baletke občinstvo.** Te dni bodo razpravljali pred berlinskim sodiščem o škandaloznem baletu plesalke Lole Bach. Obtožnica obtožuje baletke, da so nastopale popolnoma nage. K obravnavi so pozvali umetniške strokovnjake, ki se bodo izjavili, v koliko so bile baletke upravičene nastopati nage.

Šport.

Znižane vozne listke za udeležence letošnjih zimskošportnih tekem v Bohinju in Kranjski gori. Sportna Zveza do sedaj ni dobila. Vsi udeležniki naj shranijo vozne listke, ker dobijo na dan tekem v Boh. Bistrici legitimacije Sportne Zveze, s katerimi dobe prosto vožnjo nazaj, če pripe pravočasno brzojavna rešitev od ministrstva za promet. — Sportna Zveza.

III. Smučarski izlet se bo vršil v četrtek t. j. 2. febr. Odhod iz glavnega kolodvora Ljubljana ob 6. 34 min. v Smarje-Sap - Dolenjsko. — Kosilo in večerja v Šmarjah (neobligatno).

Spodnja Šiška. V sredo, dne 1. febru-
arja t. l. ob pol 20. priredi podružnica
»Svobode« v Spodnji Šiški v »Zadružnem
domu« v Žibertovi ulici javno protialko-
holno predavanje. Predava sodrug A.
Cerkvenik. Sodrugi, udeležite se preda-
vanja čim številneje in privedite s seboj
tudi svoje prijatelje in znance!

Hrastnik. V nedeljo dne 29. januarja je pri nas priredila Zagorska »Svoboda« igrto »Kralj na Betainovic«. Da tudi naši delavci pojmujejo in hrepenijo po izobrazbi, je pokazal obisk. Igralci so izborno rešili svoje vloge. Želeti bi bilo, da bi se mladina teh treh krajev, Zagorje, Trbovlje in Hrastnik, bolje spoznala, ker v skupnem delu marsikaj dosega na izobraževalnem polju. Skrajni čas je že tudi, da se pri nas zopet ustanovi podružnica »Svobode«.

Ljubno. Dne 2. februarja priredi šolanika »Svoboda« v prostorih g. Podpečana igro »Moč Uniforme« in pevski koncert. Prireditve je namenjena ustanovitvi podružnice Del. izobr. org. »Svobode«. Predpoldne se vrši tozadevno predavanje in političen shod, na katerem bo poročal sodrug Koren iz Celja. Sodrugi in sodružice vabimo, da se prireditve polnoštevilno udeleže. — Odbor.

Podružnica delavsko - izobraževalnega društva »Svoboda« za Slovenijo v Mežici naznania vsem članom redni občni zbor, kateri se bo vršil v nedeljo, dne 5. februarja 1922 ob 11. dopoldne v društveni dvorani nad Konsumnim društvom za Slovenijo v Mežici. Dolžnost vseh članov je, da se občnega zbora polnoštevilno udeležijo. Vabljeni so tudi nečlani, kateri bi imeli namen delavsko izobrazbo podpirati in povzdigniti.

Repertoar Narodnega gledališča v
Ljubljani.

Drama:

Četrtek 2. febr. popoldne ob 3. »Pe-
terčkovе poslednje sanje«. Izven. Zvečer
ob 8. »Revizor«. Izven.

Petek 3. febr. »Hamlet«. Red C.

Sobota 4. febr. »Gardist«. Red D.

Nedelja 5. febr. popoldne ob 3. »Pe-
terčkove poslednje sanje«. Izven. Zvečer
ob 8. »Vražja ženska«. Izven.

Ponedjeljak 6. febr. »Revizor«.
Red B.

Torek 7. febr. zaprto.

Opera:

Četrtek 2. febr. »Boris Godunov«.
Izven.

Petek 3. febr. »Boheme«. Red B.

Sobota 4. febr. »Trubaður«. Red A.
Nedelja 5. febr. »Faust«. Izven.
Ponedeljek 6. febr. zaprt.
Torek 7. febr. 50letnica gledališkega
delovanja garderobarke ge. Waldsteino-
ve »Carmen«. Izven.

Zagreb, devize: Berlin 152 do 153.50, Bukarešta 215, Milan 1380 do 1385, London 1298—1305, Newyork kabe-
bel 305—307, ček 303, Pariz 2510—2525,
Praga 596.50—598, Švica 5950—6000,
Dunaj 3.80—4.10, Budimpešta 47—48,
valute: dolarji 300—301.50, avstrijske
krone 4.50, rublji 23—25, napoleoni 1110,
marke 150—155, leji 216—220, lire 1370
do 1375, turške zlate lire 1100.

== V Beogradu se ustanavlja merkan-
tina banka za mednarodno trgovino z
glavnico 5 milijonov dinarjev. Ta banka
se bo bavila s financiranjem uvozne in
izvozne trgovine.

»Zakaj ni sloge?« vprašujejo naivni ljudje, ki od daleč opazujejo frakcijske boje. Zato, ker smo ljudje, in ker smo med delavci taki, ki verujemo v radikalizem dela in so drugi, ki verujejo v radikalizem fraze. Radikalizem dela prihaja nazaj k svoji veljavi. Radikalizem fraze je doživel fiasco. Poglejte med jugoslovanski proletarijat. SSJ je vkljub svojim napakam tukaj kakor je bila; tudi jačja postaja. V SSJ so ljudje, sposobni delati napake in sposobni popravljati napake, zato, ker so ljudje. Mi nismo »čisti«, mi nismo oviti s svetniško gloriolo revolucionarnih fraz. Verujemo v delo in kolikor je med jugoslovanskim delavstvom napredka, je bil začetek v SSJ in tudi v bodoče ne bo drugače. Radikalizem dela, na katerem stoji SSJ nam to garantira. Radikalci fraze so se izgubili in iščejo steze, da bi prišli nazaj na pravo pot. Ampak sedaj še ne iščejo prav. Napačne svetiljke rabijo. Priporočamo jim, naj nekoliko bolj prečitajo najnovejša dekreta iz Moskve. Morda jim bo pomagalo.

Človek bo zelo hitro napredoval v civilizaciji, ko bo odpravil vzroke, ki povzročajo vojno. Vojna dela iz njega barbara; iz človeka postane zver. V teku nekaj mesecev leta 1914. se je svet izpremenil v velškansko vojašnico, ogromna polja so se izpremenila v bojišča, izumitelji so delali noč in dan v delavnicah na novih iznajdbah, namenjenih za uspešnejše ubijanje, železnice so gradile z velikansko naglico, tovarne so rastle iz tal takorekoč čez noč, vsa moč človeškega genija je bila posvečena vojni in to skoro brez ugovaranja! Vojna, vse za vojno in v ječe s tistimi, ki jo obsojajo!« poudarjajo še danes kapitalistični meščanski časopisi.

Kakor je kapitalističnim vladam težko ustvariti medsebojni sporazum, ravno tako je težko delavskim strankam in frakcijam priti na pot zedinjevanja. Na obeh straneh so sicer ljudje, toda nad ljudi je malo. Tudi razlika med enim in drugimi je velikanska. Interesi kapitalistov niso enaki. Delavstvo pa ima skupne interese. Logično je, da bi moralo biti delo za medsebojni sporazum lažje za delavstvo kakor za kapitaliste. Delo je lažje; ampak kapitalisti so mnogo bolj zreli za sklepanje medsebojnih sporazumov, kajti oni imajo v prvi vrsti namen zavarovati svoj ekonomski sistem in s tem svoje križajoče interese. Delavstvo nima križajočih interesov, ampak ima med seboj frakcije, katere prištevamo k radikalizmu fraze. Ljudje, ki jim pripadajo, ne znajo stvarno misliti. To je tudi vzrok, da morajo prihajati tem frakcijam ukaz iz Moskve, naj se poboljšajo, streznijo, in určno delati za radikalizem — za socialistično družbo.

Izdajatelj: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Odgovorni urednik: France Svetek.

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Tisoče ljudi v vseh deželah sveta uporabljajo že 25 let prijetno dišeči

kot KOSMETIKUM

za nego zob, zobnega mesa, glave, kot dodatek k vodi za umivanje, ker je radi svojega antiseptič. in čistečega osvežujočega delovanja najboljšega učinka. Ravno tako je priljubljen kot krepko blago delujoče in **vrlo prijetno sredstvo za drgnjenje hrbta, rok, nog in celega telesa.** Je mnogo močnejši in delujoči nego Francosko žganje in najboljše sredstvo te vrste. Tisoče priznanja! Z zamotom in poštino za vsakoga: 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 48 K

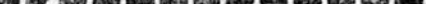
Za prodajalce:

12 dvojn. ali 4 spec. steklenice	108 K
24 " " 8 " "	280 K
36 " " 12 " "	394 K

POŠTnine PROSTO na Vašo pošto. Kdor denar naprej pošlje, dobi še popust v naravi.

PRIMOT: Elsa obliž za kurja očesa 5 K in 750 K; Elsa mentolni kliničič 12 K; Elsa posipalni prašek 11 K; Pravo Elsa riblje olje 85 K; Elsa voda za usta 36 K; Elsa kolonska voda 41 K; Elsa šumskimiršt 41 K; Glycerin 6 K in 30 K; Lysol, Lysiform 30 K; Kineski čaj 3 K; Elsa mrdesni prašek 16 K; Strup za podgane in miši po 8 K in 12 K.

EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA
donja Elsatig št. 334 Hrvaško.

prele Mariborska eskomptna banka

ustanovljena leta 1872

Beograd - Gorja Radgona - Kranj - Ljubljana - Maribor - Murska Sobota - Velikovec.

≡ **Akcijski kapital** ≡
K 30.000.000

Rezerve K 16.000.000.

**Izvršuje vse bančne
posle najkulantneje.**

Ivan Jax in sin

Ljubljana, Gosposvetska cesta 2.

Šivalni stroji Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Lincu. - Ustanovljena leta 1867.

Vezenje poučuje brezplačno.

Pisalni stroji „Adler“.

Ceniki zastoj in franko.

Kolesa iz prvih tovaren.

Dürkopp, Styria, Waffenrad.

Začasno znižane cene!

Velika zaloga! Cenik zastoj!

Trgovina z pohištvo

Karl Preis, Maribor,

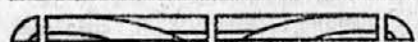
Stolni trg (Domplatz)

Najboljša in najcenejša prilžnost za nakup

≡ pohištva

za delavce in železničarje.

Solidna postrežba! Nizke cene!

KAJO DELIC,

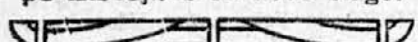
zlatar in draguljar

Ljubljana Ribšerjeva ul. 4

priporoča svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh uzorcih in merah, uhane i. t. d. Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah, ali pa izmenjava za novo blago.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

Ia čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Nuuska ulica 19.

JADRANSKA BANKA

Beograd

Delniška glavica: Kron 120.000.000

Rezerva: Kron 60.000.000

Trst

Delniška glavica: Lir 15.000.000

Rezerva: Lir 5.000.000

Podružnice:

Beograd, Celje, Cavtat, Dubrovnik, Ercegnovi, Jelsa, Korčula, Kotor, Kranj, Ljubljana, Maribor, Metković, Sarajevo, Split, Šibenik, Zagreb

— Trst — Zadar — Opatija — Wien —

Jadranska

Naslov za brzojave:

Bancadria

Prejema vloge na knjižice, tekoči račun in druge vloge pod najugodnejšimi pogoji. Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Naš ameriški oddelek stoji v zvezi z vodilnimi bankami v Ameriki in je v neposrednjem stiku z našimi izseljenci.

Afiliran zavod FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortland Street

New York City.

Naročajte „NAPREJ“

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO - LJUBLJANA.

Poštni predal št. 13. — Poštni ček. rač. št. 10.532. — Telefon inter. št. 178. — Brzojavni naslov „Kodes Ljubljana“.

HRANILNI ODDELEK

sprejema hranilne vloge in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga po 4 $\frac{1}{2}$ %, večje vloge proti polletni odpovedi po 5%.

Hranilne vloge sprejema osebno ali po položnicah centrala v Ljubljani ali pa **podružnice:** 6 v Ljubljani, dalje: Kamnik, Borovnica, Litija, Tržič, Sv. Ana, Križe, Radovljica, Gorje, Koroška Bela, Sava, Jesenice, Mojstrana, Kranjska Gora, Radeče, Celje, Store, Soštanj, Ljubno, Poljčane, Rogatec, Pragersko, Ptuj, Maribor, Ribnica na Pohorju, Fala, St. Lovrenc na Pohorju, Guštanj, Prevalje, Leše, Mežica, Crna L, Crna II.

Sodrugi, vlagajmo vse prihranke v lastno hranilnico, katere hranilni kapital znaša že danes

nad 3 milijone kron.

Pristopnina K 10.—.

Član društva postane lahko vsak!

Delež K 200.—.

Pristopati se zamore v vseh gori imenovanih podružnicah.